

GÁLATAS

Pabloou Galaciapienag ēsap phā deepüitarr

Khaiú phājī maimua chijā khūun atheeta phājī. Galacia durr iglesia naajim aajem, ich Pablooucha Cristoou maach peerdu aaujem iek jaauthurwi üu ükhatarr khūun. Makhūun iglesia ee chi ükha durrum khūunagta mug carta phājim aajem, Pabloou. Galaciapien chan judionaan khaba griegonaan ajim aajem. Makhūunagta Pabloou Ŋwandam iek jaau simua amag, “Pārau ãba Cristo iekta thāraucha ükhamun chadcha Ŋwandamau pāar pekau chugpaawi warrjā ich mag pekau chukhu wēnūrrarrjō pāar irua ich aar auju ayaa apūijugui” a jaaujim anum.

Pari magtarrta i ēudee deuem khūun bēewi, “Cristo iek ükha nām khūunaun judionaan khaba awiajā ichiita Ŋwandam dau na ajapha naagan mehēujā phūrbichpiju aai nām” a jaaujejjim anaabá. Mamu magpajā khaba, ich Pablo igwiajā, “Í chan chadcha Jesuucha ich i jaaumkhūir jūr autarr khabamta jāg nūrrūm” aajeejjim aajem ich makhūunau.

Khan jawaag ajī. Mag ich ichaaur sēukha nem jaau wēnūrrūm ich Pabloou ūr athaawai, chi ükha nām khūunagta khūir mor chigpai jōoirau, “Amau jaau nāmjō mag Moiseeu ley phā pūatarr gaai jaau sim ipierraas nāmuata maadēu dich pekau chugpaaju ükha nām khai, magan Cristoon

parta maach kõit pakuls gaai dau aphuu mee-jiebma” ajim anum (5:2). Magta warag jöoi meeukhabaadéwi Galaciapienag mug esap phajim anaabá, ag gaai amag iek khégkha iekhamamua, “Khantheeta jäg sii sëukha nem jaau wénurrum khunag uduraa pâach khügurpi numma” ajaupääig. Mag, tag magum khun iek ürpiba jaaupüijim aajem, jöoirau. Pabloowan chi ükha durrarr khun mag maestronaan anumta sëukha nem jaau wénurrum gaaimua amachdëu nacha ükhatarr iek isegtarr khundamjä thumaa deeu Jesús iek chaar eeta wénurrapim khösi siejim.

Salud

¹ ¿Jägpai nu keena? Muun Pabloou õrau jür autarrjä khaba ich Jesucristoouchata ich phiriu autarr Jöoi düimua jür autarr, ajapcharan ich Aai düimua jür autarr wounma.

² Muata ermanonaan miguim khun düimua pârag mug esap phä deepüi chirum, Galacia durr iglesia nñuidum eem khunag.

³ Pâar kõit Êwandamag jëeu chiraajem, ichdëuta maach Pör Jesucristo düimua üu dürrcha pâar eeg oowi pâar khöinaa phë wai naamkhîir.

⁴ Pârau khaphu num, Jesucristo khurau khabamuan maachin agtha maach pekau eeta wénurraajeekham. Mamu magba maach Êwandam anaa maach Ayau ichdëu khîirju wai sñerrjö Jesucristoouta üu uduraa ich thôopijim maach kõit, magbarmua pekau sua eemua maach peerdu awaag.

5 Êwandamau mag Cristo pääwi üu peerduju aaya nüm paar üu ajim anaa thumaam khüunagta ich mag i ajaug thö iekhapim khösi chirum.

Deeum iek maach peerduajem chan tag chukhum

6 Keena, mä gaai masi chirum chadcha, Cristooujä pääar khösi arr gaaimua Êwandamau ich iek ükhamkhiiir thürkha autarrta, agtha pömcha khaba nüm ee deeu pääach garmuata i isegamjö jürr marau pääachig jaautarr ichaaur jaau nümta maach peerduajem iek awi ag igarta theerbagkhaag êkha nüm anum ür chiraawai. Pärau jägbajupii chirajim.

7 Mamä mä iek ürbat: deeum iek maach peerduajem chan tag chukhum; pärag jäg nem jaau wénurrum khüunaun sii warag pärau ükhajujä khaugba apijuuta êkha wénurrum khabahab, magum gaaimua Cristoou chadcha maach peerdu aaujem iekta jürr ag eyaajä khaba parhoob amachdëu jaaum aig jawaag.

8 Ya magbaadëm chan nem ajap khabata aadëju. Mamä äbmua khäijä pärag maach peerduajem iek jaau sim anümta nacha müig maachdëu pärag jaauchëtarrjö khaba khïetta jaau sim wounan, magan ichiita Êwandam juu machag äwatab khaba äwatju. Muchdëu wa Êwandam chog äb ügtharmua bëewia khäijä mag ag iek chaar khabamta jaaumun, magan Êwandamau ichiita am gaii mas ab khaba mas aju.

9 Cha muchedëu jaau chirumjö püaba mua deeu mag chirum: Äbmua khäijä maach peerduajem iek jaau sim anümta müig nacha maachdëu pärag

ūrpitarr chaaurta jaauju atheen, jerrba Ņwandam juu machag ãwatab khaba ãwatju.

10 Mua mag chirum aig chan õragta much ëugar ajapha ig iyüü amkhiiр khaba, Ņwandamagta muchdëu nem wau chirum igwia chadcha üu sim apiju ëkhaajem; sii õrag much ajapha oomkhiiрpaita mu mag chitum akhiin, ya Cristo chogjä khaba chirakham.

Pabloou Ņwandamau ich jür autarr jaautarr

11 Ermanonaan, chadcha khaphu abat cha mua päächig jaau chirum: Mug maach peerduajem iek cha mua jaau chitum chan sii muig eegar maachjöpaim khüün khiiрjug khabam.

12 Mug iek chan õrau mürug jaautarrjä khaba wa much garmua khäijä deeum khüün däi khaugtarrjä khabam. Mug iekhan ich Jesucristoou muchigcha jaautarrau.

13 Pärag khap amkhiiр jaaukhim; tale pärau ûrjeejim warrgar mua nem waaujerr: Warrgar sii maach jöoin judionaan iigta ee chitaawai mug Cristo iek ükha durrum khüün dau augjä khaugba chadcha mua am ëudee ëkhaajeejim.

14 Ar maach pör agdaujö bääutarr khüün appain muchdëuta am khäijä ürcha maach jöoin i khapcha chirajim, muchdëuta am khäijä ajapcha uirkhaajerr aawai.

15 Mamu agtha thaabajä thaababa chiruwe Ņwandamau ich athee mu jür auju khiiрju wai sierr aawai, mag chitarr ãba, üu ich garmua mu eeg oowi

16 khäai ãb mürug ich Iewaa khaugpijim, judionaan khabam khüün eem magwe ichdëu õor

peerdu aaujem iekta jaau phhardh chitamkhhir.
Mag mhchig jaaupibaawaija mua iwiir abamugja
jeeba,

¹⁷ ni Jerusalenag mawia mu nave ich Jesu-
ucha agjo ich i jaaumkhhir jur auwi ich düicha
wenurraajerr khunagja mua jäga jaauju aai chiru
a jewaanja mabajim. Magju khhai maigpai chiraba,
warag Arabiaag mawia, mam chiru awiata deeu
Damascoog majim.

¹⁸ Mag Éwandamau mhrug ich Iewaa khaugpitarr
khur año thärjup naata Jerusalenag majim Pedro
düi oog; maig mu seman numpai chirajim i düi.

¹⁹ Ich maagwai maach Pör Jesús euem San-
tiago appaita mua oojim; pari tagam khun
agjo ich Jesuucha ich i jaaumkhhir jur autarr
khun chan mua abja oobajim. Magtarr aawai
mua chan deuem khunau mhchig jaautarra
khaugwi jaauba, ich Éwandamaucha khaugpitarra
jaau chirum.

²⁰ Cha mua pärag mhug ësap gaai jaau chiruman
chadchata mua jaau chirum Éwandam dakhhir;
ichdüeja khaphu sim mu sëukhaba chirum.

²¹ Mag Jerusalén udthurtarr khurta deeu mhach
durr Ciliciaag mawi Siria durrja udthurjim.

²² Pari maagwai chan Judea durr iglesia
nunuaidum eem ermanonaanau chan agtha
khhircha chan bührja mu khaugba naajim, am
eeja maba chirarr aawai.

²³ Sii amau úurwai am khaibag wawaag
mhachdüeja am ëudee ëkhaajerrta ísin warag
mhachdüepata maach peerduajem iek jaau chitum
anum úurjeejim aajem, mhachdüeja magum iek

warre ūrag isegpi jaauba aajerrjö.

²⁴ Pari amachdëu mag ūr nūm gaaimua warag Ēwandamagta ūu ajim aajeejim aajem.

2

Tagam apostolnaanaujā Pablo iek jügaagaa ūrtarr

¹ Maimua magtarr khur catorce añonaata deeu ūwaai Jerusalenag majim Bernabé dūi; mag mūch mam dūi Tito arrjim.

² Mag mū marran, ich Ēwandamau mūrug maju aai chirūm abaawaita majim. Maimua ya Jerusalén barwi iglesia ee chi pörnaan dāi maach appai biirdū nūm aigta mua jūrr amag jaaubaadējim judionaan khabam khūnag maach peerduajem iek mūchdëu jaaujem. Mua amag jaaujim, mūchdëu nem jaau chitūm khabam amkhiir, magba akhiin mua nem jaau chitūm khaugbam gaaimua mūch igar khaba khāijā abaawai mūchdëu nawe jaautarr maimua ewag jaaubarmjā isegju awi.

³ Pari Jerusalenpie jōoin chi pörnaanau ūurwai mua nem jaau chirūm chadcha ag eyaa sīerr aawai, Tito judío khaba sim mū dāi nūrrarrjā maach meeunau aajemjö mehēu thūpüiju aai simjā abajierram.

⁴ Mua amag jaaujim, jāga ãaur khūn ermanon-aan anūmjā sīi sēukha nūrrjēemta amach khaugbajupii awi maach aig bēejī, jūrr amachdēuta mū ichaaur pāarjō judionaan khabam khūnaujā Cristo iek ūkha nūm dāi maar jōoin iita ūrcha ūrkhaju aai nūm a jawaag. Mamū mua oowai

mag maar jöoin iita սduraa mag սarkhapi jaautarr amuan, warag pāach chi պkha durrum khսnta mag maar jöoin iiu presonaanjö wai sīsikham a chirajim, pōd chi օbéraajā khaugba.

⁵ Magua mua chi pörnaanag jaau chirajim mag mehēu թhabichpi nəmua wa tagam ley maar jöoin dēn սrkha nəmua chan maach peerduba aajem. Magua maach peerdabajem iekta pārag ich mag pāach ee wai naapim khōsi narr aawai, magta mag sēukha նrrjēe arr khսnau mamagkhamjā bүurjā maadēu amag maach սdսr deeba, jūrr chikham ipeer ahaujii awi, maach garmuata pōdpüijim a chirajim.

⁶ Mam ս mua mag jaautarr ūrwi mag Jerusalen-pien chi պkha nəm khսn ee jöoin amach pörkha wai nəm khսnaujā bүurjā մրց, “Pua magta aju aai simjā” abajierram, mua jaautarr thum սu amach jügaagaata jaautarr aawai. (Pari Եwandam dau naan maachin thum agdaujöpai thənəm aawai amach Cristo dæicha wēnərrajim awi chi pörnaankha naawiajā m ս gaai mas khaba sim.)

⁷ Amach garmuata մրց nem jaauju khāai, warag amach paarmua, ich Եwandamauta judion-aan khabam khսnagjā ichdēu maach peerdս aau-jem iek jaaumkhīir մրց jaau wai sim anaajim, ich jāg Pedroogjā ichdēuta judionaanag ich iek jaaumkhīir jaau wai simjö.

⁸ Mag Pedroog ich iek jaaumkhīir pāiwi judion-aan pōm ich iek պkhapi autarr ag Եwandamaupaita մաjā լchab judionaan khabam khսn ee ich i jaau-jemkha püabajieb, am eejā agjö օor pōm ich iek

ükhapi awaag.

⁹ Mag ich Ÿwandamauta m✉ d✉i mag s✉ewaita Pedroou Santiago d✉imua Juanaupa amachta chi ükha durrum kh✉un ee chadcha chi pörkha n✉m kh✉unaujā chadcha ich Ÿwandamauta üu m✉r✉gjā magamkhīir ich jua theeg deejim anaajim warag. Magnaa chadcha ābam phidag phidkha n✉m gaaimua āba khapeenkha n✉m anumua m✉ d✉i jua jooth✉wi Bernabé d✉ijā jua jooth✉naa warag maar khīir onee iekhamajierram, judionaan khabam kh✉un ee ich mag jaaumkhīir. Maagwai amaujā ich agjö warag judionaanag jaau n✉isiju ajierram.

¹⁰ Āba marag khīir okhoopiba jaaumjō jaautarran, ermanonaan ee dau aph✉um kh✉undamau nem ig n✉mjā sīi amag oobamjō apibata jaaujim. Mam✉ amau mag jaauba arr akhiinjā, jāg✉m aiguin m✉un ichiita ich magta chit✉m.

Pabloou ichdēu Pedroog iekhatarr jaautarr

¹¹ Pari magtarrta ich Pedro Antioquía phöbör ee barimaawai, irua nem wau sim üu khabata s✉ejim; magua chadcha mua warre ichig khīrcha iekhajim.

¹² Khani mua oowai warran, ermanonaan judionaan khabam kh✉un d✉ijā üu āba thach khoojeejim; pari mamagkharrta õor Santiago igar narr kh✉un Jerusalenmua bardutkhabaimaawai, am kha ogd✉wi tag am d✉ijā thach khöba aadējim, mag amachdēuta amach jöoin i ajapcha ✉rkhaajem anarr kh✉unau ich jaauju khīrjuwi.

¹³ Pedro magbaadēm oowi aig agjö judionaan chi ükha durrrarr kh✉unaujā ich agjöta aphöbaadējim amach khapeen judionaan khabam

khuun d*üi*, Cristo igar naisiewai tag amach jöoin ley gaai jaau simjö abaju khaphu narrta. Mamu makhuunpai khaba, ajapcharan ich Bernabépata d*üi* ag ee burrjim, warm khuun oowi.

¹⁴ Mag machdëu oowai maach peerduajem iek gaai wenarrapi jaau simjö khaba aadëm oobaawaita chadcha ñor khapanag dakhñir iekhamamua mua Pedroog mag chirajim: “Pu, judiokha simta dürrü pua maach jöoin ijä urkhaba sim. Puchjä mag simta, ¿jägwi magan ñista deeu pua warramjö magm ley urkha s*í*?” a chirajim. Magnaa mua irig, “¿Pua chan khaugba s*íeb*” a chirajim, “pachdëu jäg simua warm khuun judionaan khabam khuunagjä maach meeun dënjöta magm ley urkhapi jaau sim?”

Judionaan awiajä äba Cristo iek ükha num gaaimuata peerdu num

¹⁵ Maran chadcha bi eewe judionaankha naawai ich Ëwandamau ley deetarrjä wai num. Magua maar chan chadcha s*íi* Ëwandam khaugbam khuunjö parhoob nem waaujem khuun khabam.

¹⁶ Mag naab mamu ñisin ya marau khaphu num ñichab, mag s*íi* Moiseeu ley phä puattarr urkha num gaaimuapai chan pöd äbjä kulp chukhu sim aju khabam. Äba Cristo iek thäraucha ükha num gaaimuata chadcha kulp chukhu aajem. Maguata maachdëujä ñichab Jesucristo iekta ükha num, mag num gaaimuata mag kulp chukhu naisieg.

¹⁷ Mamu äba Cristo iekpai ükhawi maach jöoin iita isegkhiin, s*íi* ley chukhu aawai parhooba nem waaujem khuun d*üi* äba naisiju, büurjä Ëwandam chaain aju khaba. Chadcha am dënjö

khaigba nem wawaag khabam mamu mag akhiin, ḡābmua khāijā Cristoou ich iekpaita ükhapi simua maachig pekauta waipi sim abaju khai, Ěwandamau maach jöoinag ley deetarrta isegpi s̄iewai? Mag aju aai s̄ieb mamu mag khabam. Ichiita mag ley gaai jaau simjö Ěwandam dau na ajapha wēnūrraju aai nūm. Magua mag Cristoog dich peerdu aupim khōchgauta mag ley dich jöoin i isegkhiinjā, khaigba khaba sim.

18 Magju khāai, mua ḡorag much paarmua maach judionaan ley ṫurkhapiba jaaujerrta ewag pawi deeu ūwai jāg ley ṫurkha n̄emuata maachin ūu peerduajem awi ag gaai jaau simjö thumaa ṫurkhakhiin, magan muchdëuta mag ley khaigba jaaubarm, chadcha maach peerdu awaag chan serbiiba simta mag jaau chiraawai.

19 ḡKhan jāgwí mua mag chiru? Warran chadcha jāg ley ajapha ṫurkha chitumuata ūu peerduju awi parta thumaa ajapha ṫurkhaju ēkhaajerr aawaima. Mamu magum gaaimua chan Ěwandamau much aubaju khaug autarr aigmua warre tag magum leijā ṫurkhaba, āba Cristo iekpaita ükha chirsijim, chadcha ich Ěwandamau khōsimjöta nem wau chitaag.

20 Maguata nem khaigbam wawaagan muun nawe Cristo thōo naawai i dūi āba pakuls gaai thōrrjöta chirum, magum ley ṫurkha n̄emuata tag much peerdujujā khīrjuba. Pari tag warramjö mag khīrjuba chirummun much khīraupai khaba, Cristo mu thāar ee sim ag juapaauta murug magpi sim. Maguata Ěwandamau khōsimjö wawaag ich Iewaa Cristoou machig juapá deeju khīrju chirumuata

nem wau chitum, chadcha ichdëuta ich garmua mæ khõsi awi mæ kõitjä ictha thõopitarr aawai.

21 Mæ chan ar ley uurkha nãmta ajapcha sim awi Cristoon parta meejiim a iekhaajem khæun khaba chirum. Chadcha maach jöoin judionaan ley uurkha nãmuata Êwandam dau na tag maach kulp chukhu apiejem akhiin, khanthee Cristo maach kõit meekhamma.

3

Khan gaaimuata Êwandam Akhaar aaujē

1 Galaciapien, pãarta chadcha khñirjugjä chukhuta nãmá. Pãrag khabá warre marau Cristo maach kõit pakuls gaai meetarrijä dawaa pãach daúachata oo nãmjö jaaumajima. Magtarra **2** **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100** **101** **102** **103** **104** **105** **106** **107** **108** **109** **110** **111** **112** **113** **114** **115** **116** **117** **118** **119** **120** **121** **122** **123** **124** **125** **126** **127** **128** **129** **130** **131** **132** **133** **134** **135** **136** **137** **138** **139** **140** **141** **142** **143** **144** **145** **146** **147** **148** **149** **150** **151** **152** **153** **154** **155** **156** **157** **158** **159** **160** **161** **162** **163** **164** **165** **166** **167** **168** **169** **170** **171** **172** **173** **174** **175** **176** **177** **178** **179** **180** **181** **182** **183** **184** **185** **186** **187** **188** **189** **190** **191** **192** **193** **194** **195** **196** **197** **198** **199** **200** **201** **202** **203** **204** **205** **206** **207** **208** **209** **210** **211** **212** **213** **214** **215** **216** **217** **218** **219** **220** **221** **222** **223** **224** **225** **226** **227** **228** **229** **230** **231** **232** **233** **234** **235** **236** **237** **238** **239** **240** **241** **242** **243** **244** **245** **246** **247** **248** **249** **250** **251** **252** **253** **254** **255** **256** **257** **258** **259** **260** **261** **262** **263** **264** **265** **266** **267** **268** **269** **270** **271** **272** **273** **274** **275** **276** **277** **278** **279** **280** **281** **282** **283** **284** **285** **286** **287** **288** **289** **290** **291** **292** **293** **294** **295** **296** **297** **298** **299** **300** **301** **302** **303** **304** **305** **306** **307** **308** **309** **310** **311** **312** **313** **314** **315** **316** **317** **318** **319** **320** **321** **322** **323** **324** **325** **326** **327** **328** **329** **330** **331** **332** **333** **334** **335** **336** **337** **338** **339** **340** **341** **342** **343** **344** **345** **346** **347** **348** **349** **350** **351** **352** **353** **354** **355** **356** **357** **358** **359** **360** **361** **362** **363** **364** **365** **366** **367** **368** **369** **370** **371** **372** **373** **374** **375** **376** **377** **378** **379** **380** **381** **382** **383** **384** **385** **386** **387** **388** **389** **390** **391** **392** **393** **394** **395** **396** **397** **398** **399** **400** **401** **402** **403** **404** **405** **406** **407** **408** **409** **410** **411** **412** **413** **414** **415** **416** **417** **418** **419** **420** **421** **422** **423** **424** **425** **426** **427** **428** **429** **430** **431** **432** **433** **434** **435** **436** **437** **438** **439** **440** **441** **442** **443** **444** **445** **446** **447** **448** **449** **450** **451** **452** **453** **454** **455** **456** **457** **458** **459** **460** **461** **462** **463** **464** **465** **466** **467** **468** **469** **470** **471** **472** **473** **474** **475** **476** **477** **478** **479** **480** **481** **482** **483** **484** **485** **486** **487** **488** **489** **490** **491** **492** **493** **494** **495** **496** **497** **498** **499** **500** **501** **502** **503** **504** **505** **506** **507** **508** **509** **510** **511** **512** **513** **514** **515** **516** **517** **518** **519** **520** **521** **522** **523** **524** **525** **526** **527** **528** **529** **530** **531** **532** **533** **534** **535** **536** **537** **538** **539** **540** **541** **542** **543** **544** **545** **546** **547** **548** **549** **550** **551** **552** **553** **554** **555** **556** **557** **558** **559** **560** **561** **562** **563** **564** **565** **566** **567** **568** **569** **570** **571** **572** **573** **574** **575** **576** **577** **578** **579** **580** **581** **582** **583** **584** **585** **586** **587** **588** **589** **590** **591** **592** **593** **594** **595** **596** **597** **598** **599** **600** **601** **602** **603** **604** **605** **606** **607** **608** **609** **610** **611** **612** **613** **614** **615** **616** **617** **618** **619** **620** **621** **622** **623** **624** **625** **626** **627** **628** **629** **630** **631** **632** **633** **634** **635** **636** **637** **638** **639** **640** **641** **642** **643** **644** **645** **646** **647** **648** **649** **650** **651** **652** **653** **654** **655** **656** **657** **658** **659** **660** **661** **662** **663** **664** **665** **666** **667** **668** **669** **670** **671** **672** **673** **674** **675** **676** **677** **678** **679** **680** **681** **682** **683** **684** **685** **686** **687** **688** **689** **690** **691** **692** **693** **694** **695** **696** **697** **698** **699** **700** **701** **702** **703** **704** **705** **706** **707** **708** **709** **710** **711** **712** **713** **714** **715** **716** **717** **718** **719** **720** **721** **722** **723** **724** **725** **726** **727** **728** **729** **730** **731** **732** **733** **734** **735** **736** **737** **738** **739** **740** **741** **742** **743** **744** **745** **746** **747** **748** **749** **750** **751** **752** **753** **754** **755** **756** **757** **758** **759** **760** **761** **762** **763** **764** **765** **766** **767** **768** **769** **770** **771** **772** **773** **774** **775** **776** **777** **778** **779** **780** **781** **782** **783** **784** **785** **786** **787** **788** **789** **790** **791** **792** **793** **794** **795** **796** **797** **798** **799** **800** **801** **802** **803** **804** **805** **806** **807** **808** **809** **810** **811** **812** **813** **814** **815** **816** **817** **818** **819** **820** **821** **822** **823** **824** **825** **826** **827** **828** **829** **830** **831** **832** **833** **834** **835** **836** **837** **838** **839** **840** **841** **842** **843** **844** **845** **846** **847** **848** **849** **850** **851** **852** **853** **854** **855** **856** **857** **858** **859** **860** **861** **862** **863** **864** **865** **866** **867** **868** **869** **870** **871** **872** **873** **874** **875** **876** **877** **878** **879** **880** **881** **882** **883** **884** **885** **886** **887** **888** **889** **880** **881** **882** **883** **884** **885** **886** **887** **888** **889** **890** **891** **892** **893** **894** **895** **896** **897** **898** **899** **900** **901** **902** **903** **904** **905** **906** **907** **908** **909** **910** **911** **912** **913** **914** **915** **916** **917** **918** **919** **920** **921** **922** **923** **924** **925** **926** **927** **928** **929** **9210** **9211** **9212** **9213** **9214** **9215** **9216** **9217** **9218** **9219** **9220** **9221** **9222** **9223** **9224** **9225** **9226** **9227** **9228** **9229** **9230** **9231** **9232** **9233** **9234** **9235** **9236** **9237** **9238** **9239** **92310** **92311** **92312** **92313** **92314** **92315** **92316** **92317** **92318** **92319** **92320** **92321** **92322** **92323** **92324** **92325** **92326** **92327** **92328** **92329** **92330** **92331** **92332** **92333** **92334** **92335** **92336** **92337** **92338** **92339** **92340** **92341** **92342** **92343** **92344** **92345** **92346** **92347** **92348** **92349** **92350** **92351** **92352** **92353** **92354** **92355** **92356** **92357** **92358** **92359** **92360** **92361** **92362** **92363** **92364** **92365** **92366** **92367** **92368** **92369** **92370** **92371** **92372** **92373** **92374** **92375** **92376** **92377** **92378** **92379** **92380** **92381** **92382** **92383** **92384** **92385** **92386** **92387** **92388** **92389** **92390** **92391** **92392** **92393** **92394** **92395** **92396** **92397** **92398** **92399** **923100** **923101** **923102** **923103** **923104** **923105** **923106** **923107** **923108** **923109** **923110** **923111** **923112** **923113** **923114** **923115** **923116** **923117** **923118** **923119** **923120** **923121** **923122** **923123** **923124** **923125** **923126** **923127** **923128** **923129** **923130** **923131** **923132** **923133** **923134** **923135** **923136** **923137** **923138** **923139** **923140** **923141** **923142** **923143** **923144** **923145** **923146** **923147** **923148** **923149** **923150** **923151** **923152** **923153** **923154** **923155** **923156** **923157** **923158** **923159** **923160** **923161** **923162** **923163** **923164** **923165** **923166** **923167** **923168** **923169** **923170** **923171** **923172** **923173** **923174** **923175** **923176** **923177** **923178** **923179** **923180** **923181** **923182** **923183** **923184** **923185** **923186** **923187** **923188** **923189** **923190** **923191** **923192** **923193** **923194** **923195** **923196** **923197** **923198** **923199** **923200** **923201** **923202** **923203** **923204** **923205** **923206** **923207** **923208** **923209** **923210** **923211** **923212** **923213** **923214** **923215** **923216** **923217** **923218** **923219** **923220** **923221** **923222** **923223** **923224** **923225** **923226** **923227** **923228** **923229** **923230** **923231** **923232** **923233** **923234** **923235** **923236** **923237** **923238** **923239** **923240** **923241** **923242** **923243** **923244** **923245** **923246** **923247** **923248** **923249** **923250** **923251** **923252** **923253** **923254** **923255** **923256** **923257** **923258** **923259** **923260** **923261** **923262** **923263** **923264** **923265** **923266** **923267** **923268** **923269** **923270** **923271** **923272** **923273** **923274** **923275** **923276** **923277** **923278** **923279** **923280** **923281** **923282** **923283** **923284**

5 Magan jāg Ņwandamau ich juapá deetarrau pāach ee mor masim khueunpa dau daau monaaupüpäi aawaijā, ¿pāragan jāgumān mag ley uerkha nūm gaaimuapá? ¿Khan gaaimuajöö sī pārau khūirjuawai? Jāg nūm chan magum ley uerkha naawai khaba, warr pāachdēu maach peerduajem iek ūrwia ükhatarr gaaimuata jāg nūm.

6 Pārau mag ükhamapha nūm khai ūrbat, jāgajī warrjā Ņwandamau jōoi Abrán khararr dūi. Ņwandamau ichig ich dāi magta aju abaawai Abranau chadcha ükhajim aajem. Mag ükhabaawai üu Ņwandamau i khaibag isegpäiwi warre kulp chukhu apüijim anaabá.

7 Magtarr aawai pāadē khūirjubat: Ís ewag pawiajā ar chadcha Abrán chaain anūm khueunan, ich jōoi khitarrjö Ņwandam iek ükham khōsi ükha nūm khueunta i chaainau.

8 Ņwandam iek phā sim gaai Ís ewagam khueun igwiajā pāarjö judionaan khabam khueunpa maach peerduajem iek ükhabaawai Ņwandamau amjā auju a sim. Mag maach ich aar auju igwi jōoi Abranag, “Mag jēb gaai durripierram khueunta pū gaaimua üu wēnūrrajugui” ajim ich Ņwandamau.

9 Magtarr aawaita Ís ewagjā chadcha ükha nūm khueunan Ņwandamau ich jāg Abrán dāijā ajapha arrjö am dāijā ich agjö aju, irua ükhatarrjö ükha naawai.

10 Pari magba ar Moiseeu ley phā pūatarr uerkha nūmuata amach peerduju awi āba aata ig nūm khueunan, ya Ņwandamau khaibag waujuuta nūm, mag leíu jaau sim thum pōd uerkha auba nūmta āba aata ig naawai. Ņwandamau ichdēu ley

deetarr gaai jaauwai, mag leita սֻրkhaju khai warre thumaata սֻրkhapi sim; magbamn ichiita i jua աwatab khaba աwatju a phã sim.

¹¹ Ichdëucha mag jaau siewai merag chukhuta sim, sii mag ley սֻրkha numuapai chan ni աbjã Էwandam dau na kulp chukhu khaba sim, Էwandamau ich iek gaai jaauwai “Աba ich iek սֻrkha num khunpaita ajaug paapüiwi ich aar aaujem” a jaau siewai.

¹² Pari Moiseeg ley deetarr gaai chan magba, slita warag Էwandamag ich aar dich aupiegan mag ley gaai jaau sim thumaa ajaphata սֻրkhaju aai num a sim. Pari chadcha mag ajapha ley սֻրkha numuapaita Էwandam aar öbér wenrraju akhiin, ni աbjã i aar öbérba aajeekham, աbmuajã pöd thum սֻrkha auba aajeewai.

¹³ Mag ley gaaimua maach thumaam khunta Էwandamau khaibag wauju khunkha thunarrta, Cristoou jürr maach khaigper auwi maach köit սduraa pakuls gaai ich meerppijim. Magtarr aawai Էwandam iek gaai jaau simjö, “Ar thöonaa pa gaaita jiirjop num khunan ich Էwandamaucha dau աaukhawi juau օrag oomkhüirta mag jiirjoppibarm” a phã siewai, maadüu khaphu aju aai num, maachta Էwandam düi iekkhör paar narrta maach pekau thum jürr Cristoou ich gaaita paa aujim, magbar-mua maach köit ich gaaita Էwandamag jua khuaba deemkhüir.

¹⁴ Mag Cristoou սu maach khaigper autarran, ich Էwandamau maach jöoin Abranag jaautarrjö, mag Cristo maach köit ich dau aphuu apitarr iekta սkhabaawai judionaan khabam khuunagpa

Ñwandamau ich Akhaar deeju atarrjā chadcha aumkhīir ajim.

¿Khanthee ley serbii si?

¹⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, pārag khapcha amkhīir exemplo deekhim: Muig eegar awiajā dich khapeen dūi iek deewi dich nem wauju ēsap gaai ajapha phānaa dich thürjā firmaa sīsubarm chan nassi pawiajā pōd ābmuajā ich appai deeum iek ag gaai phāju khaba, ni buchkhunjā borraaju khaba, chadcha ich ag gaai jaau simjöta aajem.

¹⁶ Ñwandamau ich garmua Abranag iek deewaijā ich magta ajim. Ñwandamau ich iek phā sim gaai Abrán chaain ewagam khūn gaaimuata nem ajapha aju ajim. Mamā mag i chaain gaaimua atarran ajapcharan Cristo igwiata mag sīejim.

¹⁷ Mua pārag jaaum ig chirūmūn mugau: Mag Ñwandam Abrán dūi iek deewain magta phānaa ag gaai amach numiim khūnauta firmaa sīsubarmjō ajim. Magtarr aawaita ag khur nassi cuatrocientos trienta años pawi ley Moiseeg deewaijā mag leíu nachgarwe Abrán dūi iekhatarr pōd serbiiba apūibajim. Irua Abranag ewagam khūn dūijā mag ajapha aju jaautarr iek chan khīir okhooba agthata balee sim.

¹⁸ Moiseeg ley phākha deetarr gaaimuata Ñwandamau maach peerdu aaujeekhiin, magan nacha Abrán dāi iek deetarrta jūrr serbiiba sīsikham. Pari magba ich meukhuucha Abranag ich iek ükha nūm gaaimuata peerdu auju atarr aawai chadcha agtha ich magta aajem.

¹⁹ Mua khaphū chirūm, magbaawai ābmua khāijā, magan “¿Khantheeta mag Moisés ley serbii

simma?” aju. Ajapcharan jāg ley serbii simħan, ūrāu amachdēu Īwandamau nem jaau sim chaaur nem wau nām gaaimua amach pekau ee nām khap amkhīrrta serbii sim. Pari mag ley ag nawe Īwandamau Abranag Cristo pāiju jaautarr pāi nām orapaita serbiju ajim. Mag lein Īwandamau ich chognaanagta Moiseeg deepibaawai Moiseeu jūrr phöbör ee thumaam khħun athee aibēejim.

20 Pari Abrán dūi iekhaawai chan Moisés dūi atarrjō sīi ich chognaan gaauta jaaupūiba, warre ichdēuchata jaaujim.

21 Pari magbaawai ābmua khāijā īchab, “Magan mag Moisés leíu jūrr Īwandamau mag ewagam khħun dājjā ajapha aju a jaautarr chaaur khietta jaau sīeb?” aju. Magjā khabam. Mag anaa mag leíuta chadcha Īwandamag maach aupiejem akiin, magan sīi mag ley gaai nem jaau sim wau nūmuapaita Īwandam dau na maach kulp chukhu nūisip aajekham.

22 Pari Īwandamau magta maachig ich iek gaai jaauja sim. Magta jaauju khāai maachin thumaam khħunta dich pekau gaaimua Īwandam dūi iekkhōr wai nām a sim, ichdēu jaautarrjō ich aar auju awiajā Jesucristo iek ükha nām khħunta mag auju aai nām a khap amkhīr.

23 Agħtha Cristo bēeba aawain mag leíuta Īwandam dūi iekkhōr wai nāmjā khaphu apiejeejim, i dūi khōināa ajujā khaugba. Mag narr aawai āba i bējuuta nā naajim, mag maach peerdu aujucha pierrwai i iek ükhaag.

24 Ajapcharan maach jōoinag ley deetarrauta Cristoou maach peerdujujā khap apijim, chad-

cha mag Cristo pierrwai thāraucha i iek ükha nūm gaaimua Ēwandam dau na kulp chukhu nūsimkhūr.

²⁵ Pari mag narrta ū ya ich Cristocha barchëwi i iekcha ükha nūsiewai ya tag mag ley igba nūm.

²⁶ Ya ūsin mag ich Jesucristo iekta thāraucha ükha nūm gaaimua maachin thumta Ēwandam chaainau.

²⁷ Mag i chaalinkha nūm dūi pör choo nūmu Cristo dūijā khodkhanaa i khūir theg nūm, ich Cristo mūig eegar aawai nūrraajerrjö wēnūrraag.

²⁸ Mag naawai ya ū chan ābmuajā, “Mūn judioou” wa “Mū chan judío khabam” ajujā khaba, ni chikham chog wa chikham chog khabamjā aba, ni “Mūn emkhooi aawai uui khāajā mūchta ürpai chirūm” ajujā khabam. Pāran thum Cristo dēnkhā naawai ðor ābpaimjōta nūm.

²⁹ Mag chadcha pāar Cristo dēnkhā nūm khai, magan chadchata Abrán chaainau. Mag i chaain aawai, ich Ēwandamau irig i chaain ewagam khūn dūita ajapha aju arr aawai, pāar dūita chadcha Ēwandamau uu aju.

4

¹ Mua pārag jaaum ig chirūmūn mūgta sim: Khanim nemjō woun rikkha simua chaai bürūn khitūm ābpai wai sim; mag sim meeбаadee mag-damauta i juagam nem jūaju. Mag ichdēuta thum jūajup mama, agtha bürūn khitūm aiguin, ich ag degam chogjöpai chi jōoinau ichig nemdam ja-jaukhampierrta wau khitūm.

² Sii chi jōoinauta bāau arrmam dūi irua jūaju nemjā thumaa amach dēnjo ajapha wai nūm.

Maimua ya chi ayau ich meeju nawe ēsap gaai jaau p̄uatarr ag año wai s̄isiewaita ya ichig thas̄lebapäaiwai ichdēucha khap s̄isiju; ajapcharan ajap ich jöoipa s̄isiewaima.

³ Maach m̄ug Cristo iek ükha n̄um kh̄aunjā ich agjöta naajim. Warrcha Cristo khaugju naweran s̄i parhoobam nem maach jöoin iita ürcha kh̄iir pogkhe uurkhaajeejim, jöoinau chaainag nem jajaaukhampierr aajemjö, m̄ugmuata chadcha dich peerdu aujupii awi. Pari mag uurkha n̄umuata ich ipierra aawai warag ichta wounjö maach kh̄ääi ürpai s̄ejim.

⁴ Mam̄u mag wēn̄urrus̄ awi ya Ÿwandamau ich Iewaa püiju ed aadeewai p̄äiwi, Ÿwandamkha s̄ierrtä maach thumaam kh̄aun thaabatarrjö chadcha maar meeun uuirau oowi, bürus̄ bāumamua tagam kh̄aunjö mag Moiseeu ley deetarr uurkha khitamua jöoipajim.

⁵ Pari Ÿwandamau mag i püitarran, mag leita wounjö juu theeg s̄ierr eemua maach ich iek ükha n̄um kh̄aun peerdu aumkh̄iir ajim; mag üu peerdu athaawai ich Ÿwandamaujā üu maach ich chaalinkha wai s̄isimkh̄iir.

⁶ Mam̄u mag ich chaalinkha n̄aisimjā maachig khap amkh̄iir, ich Ÿwandamau jürr ich Chaai Akhaarta püijim maach thāar ee s̄iemkh̄iir. Mag i Akhaar maach thāar ee simuata maachigjā Ÿwandamag Aai ichépiewai chadcha maadēu Ÿwandam maach Aai aajem.

⁷ Magua īs pāar ya tag mag leita uurkhaag khaba n̄um; pāran īsin Ÿwandam chaainau. Mag i chaain aawai m̄ug atag pawiajā Ÿwandamau pāar athee

nem wai sim jüapib khaba jüapiju.

Judionaan ley uurkhapimaaugau Pabloou chi ükha n̄m kh̄un wawitarr

⁸ Chadcha warr pārau Ēwandam khaugba aawain parhoobam nemta ēwandam awi agumugta ee aajeejim.

⁹ Mam̄ ū ya pārau Ēwandam chaarta ajapha khaphnnaa ich garmuajā pāar khaph̄ simta, ḥjāgwi warr pāach narrjō deeu ūwaai magum nem maadēu igba sīi juu theegjā chukhu s̄sidumugta ee aju ēkhaajē?

¹⁰ Maimua ḥkhan jāgwi deeu ūwaai warrgarmjō phiesta edjā uurkhanaa, edau wahēe n̄m edjā jāgnnaa, maimua tagam phiesta aňo gaai waaujerjā deeu wauju kh̄irju n̄?

¹¹ Jāg oowaita chadcha pāar ee Ēwandam iek jaauwai jāg m̄ch phithur chitarrjā sīi par ajim aju ökhö chiraajem.

¹² Ermanonaan, m̄un chadcha Judioou; mag chirab mam̄ ya m̄un pāar meeunjöta chirum, tag m̄ch jöoin leijā uurkhaba. Magua muan pāragjā m̄chjöta abat a chirum. Oob maar jöoin ley uurkhamiet. Mua khaph̄ chirum pārau m̄ iek ūrm khōsi ūrju.

¹³ Pārau pāachdēujā khaph̄ n̄m, pāar ee nacha m̄chdēu maach peerduajem iek jaauwimaawai, mor machpawi warag pāar ee chirsierr gaaimuata ūu pāragjā jaauwi pārau ūrjierram.

¹⁴ Muan jāg m̄ch mor machpawi aphuu chirumuata Ēwandam iek jaau chirum oowi, pārau warag m̄ch isegwi pāach eemua m̄ch j̄rpāiju khāijā kh̄irju chirajim. Pari magjā magba, magju

khääi angelnaan ich Jöoirasha päätarjö wa ich Jesucristota pääch ee barbaimamjö ajierram päärau mä däi.

¹⁵ ¿Chadcha maagwain pääar onee naabají? ¿Mag-tarrta jäga nü ïs? Mua khaphü chirüm, jäagwai maach peerduajem iek mua jaauwi üu päächdëu ürtarr paar, onegau päärau pääch dau jëu deebaawai üu mä khiiirdam inaapai khäijä aju khap amuan, magümjä aba päärau chadcha pääch dau khäijä märuug jëu deekham.

¹⁶ ¿Mag narrta ïs jäga pääar jäg nü? Päächdëu jäg deeum khüun iekta ükhaag ëkha nümjä idëu ükhapiba mua pääch khiiircha mug ësap gaai ikhüaba mag iekha chirüm awi, ¿pääch oomapha aawaita mag chirüm aná? Magjä khabam.

¹⁷ Jäg päärag deeum iekpa jaau wënarrum khüenan chadcha pääar athee wärpa thanam, mamü mag nümun am ödiin jürr khietta khiiirju sësidüm. Am khiiirjungan amach iekta päärau ükha phöbaadeewai tag märuugjä ooba jürr amachigta ee apim khösi nüm.

¹⁸ Mua mag chirüm chan mag päärag am däi khapeerkhapimapha aawaijä khabam. Chadcha pääar däi ajapha aagta jäg naakhiin üuma; pari mag pääar däi ajapha akhiinjä mä chukag meerjä ich magta ajupma, jäg sii mä pääar däi chirüm dakhiirpai khaba.

¹⁹ Chaaina, chaain chukhu chitaawai märuugan pääarta mä chaainau. Magua pääar atheyan mäun üui chaai machkha thanumjö gaai machaaga chirraajem; päärauta Cristo äduraa pääch gaai thierrpapibam aiguin, mäun ich mug pääar khiiirjuau gaai machag chitaju.

20 Pāar düita ãba jooba chirum akhiin üucha akham, khīrcha aawai ajapcha jaaupüpüig maag; mamu maach mæg warp naawai khīrju chirum jāga aju khai. Mua pöd khaugbam pārau khani khīrju nūm khai, ich jāg warr pāach wēnūrrarrjö wēnūrraag.

Pabloou Agar Sara dūi īgkhamamua jaautarr

21 Pāar ar Moiseeu ley werpuarr gaai nem jaau sim wau nūmuata pāach peerduju awi agpierr wau wēnūrram khōsi nūm khūan: ¿Pārau chi ley gaai jaau sim ajapha khaphu nūmá agá mag leígt a ee aag?

22 Mag leita ãba uurkhaju khīrjuju am ugua pārag jaaukhim: Makħħan libro gaai jaauwai, jōoi Abrán chaain numí wai sīejim aajem: ãb daupeer Agar aajerr ich chogkha wai sīerr düím maimua ãb ich chog khaba ich uui chaar Sara düím.

23 Mag ich chog dūi ootarr chaairan sīi ich jāg būr abarm gaaimua uuin bi ee paajemjö bi ee pawi ootarr ajim aajem. Pari ich uui chaar dūi ootarr chan magba, chi Sara ich daupeer gurjā pöd chaai ooba arrta ag nawe ich Ēwandamaucha amag chaai oopiju jaautarr aawai ich iekhatarr chadcha amkhīrta oopijim anaabá.

24 Mag uuin numí chaain ootarran, ich jāg uuinu chaain numí ootarrjö, Ēwandamaujā biek numí õor dūi iek deetarrta jaau sim. Magua mag chi uui nacha chaai ootarrau, ajapcharan Agarrauma, Sinaí durrsī gaai Ēwandamau Moiseeg ley deetarrta jaau sim. Chi Agarrjā sīi jōoi Abrán chog arr aawai ag chaain ewagam khūanjā ich magta chikham chogkha nūsijim. Maguata ich

agjö īchab mag ley gar thaaba nūm khūunjā, sīi chikham chogkha nūmjö, mag ley սֻրկհացպատա thaaba nūm.

²⁵ Mag leíuta ðor sīi ich chognaankha wai sīewai, chi ley deetarr durrjā Sinaí anaa Agar aju aai nūm, chi Agarrta mag ley սֻրկհան աւաա. Mamū ūs ewagjā jūdionaanta mag ley սֻրկհան աւաա i chognaankha naawai mag Agar anūm chan Sinaí durrsipai jauba, Jerusalén phöbörpata jaau sim, jāata jūdionaan phöbör aawai.

²⁶ Pari Sara sīi Abrán chog khaba i սի chaar arr aawai jāgua jūrr ügtharm Jerusalenta jaau sim; ajapcharan maach thum Cristo iek ükha nūm gaaimua ügthar wētju khūn ādkhata öbér sim. Magua ich jāg Sarajā Abrán chog khaba arjö, maachjā mag ley սֻրkhaba nūm gaaimua ag chog khaba nūm.

²⁷ Mag Sara maach mūg ükha wējōm khūn ādkhaju igwi Žwandalmau ich iek gaai phāpiewai, “Պան chadcha chaai ooba սրաաai bārjā chaai khier machag khaugba սrrab mamū, ichi- ita onee abá” ajim.

“Chikhamnau jaai khecheu auwi pūch appai սrrab mamū, jāg pūch chogkha simta pūch jaai dāi sim khāaijā, pūta ürcha chaain khapaana սrraju” a phāpjim. (*Is. 54:1*)

²⁸ Ermanonaan, magtarr aawaita Sara iewaa chaar Isá ag nawe ich Žwandalmau deeju jaautarrjö, pāarjā ag nawe ich iiu aawai ich chaainkha auju jaautarr khūn khabahab.

²⁹ Pārau khaphū nūm, mag jaar jōoi Abranaau mag ich chog Agar anarr dāi amach khīrau chaai

ootarr Ismael aajerrau Sara iewaa Isá ich Ŋwandam Akharau oopitarr dëi khöinaa khaba aajeejim. Magua ïs ewagjä ich agjöta sim ïchab: judionaan ley uerkhaajem khüünau maach ich Cristo iek chaar ükha nüm khüünagjä amach dënjo uerkhapiju ëkhaajem.

30 Pari judionaan awiajä chi mag nüm khüün chan Ŋwandamau aubaju khap amkhïir ïkhan a sï Ŋwandam iek phä sim gaai Saraau iekhatarr igwi? Mag sim:

“Abrán, jäg chaai ich ãd dëi warre maach aigmua jurbapäi” ajim chi Saraau.

“Jä sïi maach chogkha sim dëím chaai aawai jägu pöd maach chaai dëi äba pü juagam nem jüaju khaba sim.

Mü pü uui chaarkha um dëím chaairauta pü juagam nem jüaju aai simgui” ajim. (*Gn. 21:10*)

31 Ermanonaan, maguata maach Cristo iekta ükha nüm khüün chan sïi mag ley uerkha nümua ag chogkha wënärramkhïirta Ŋwandamau auba arr aawai, mag sïi Agar Abrán chogkha sïerr chaainjö khaba nüm; maachin i chaain ich uui chaar dëím khüünjöta nüm.

5

Dich jöoin iig tag ee apiba jaautarr

1 Keena, ya ïsin Cristoou pääch jöoin i eemua üu öbeer athaawai oob tag warramjö agumugta ee amiet. Mag pääch jöoin i eemua ich mag peerdu wënärramkhïirta Cristoou päär öbeer autarr aawai jäg päächdëu i iek ükhatarr gaaita ich mag ubü

wënurrathü. Oob maar meeun judionaan iigta pāach ich chogkhapimiet.

² Pari magaagan ajapha mū iek ūrbat keena: Mu Pabloouta pārag mag chirum. Pārauta Ēwandum dau na pāach ajapha kulp chukhu paapüyaag awi ley gaai jaau sim ipierraa pāach mehēujā phūrbichpi nūm khai, magan Cristoou maach kōit ich thōpitarraupai pōd warre pāach peerdu aubam awiata mag nūm.

³ Pāadē ūrbat, deeu pārag phūrba jaau chirum: Ābmua khāijā mag mehēu phūrbich nūmuata Ēwandumag ich aupim ig sim khai, magan tagam nem Moiseeu ley phā puarr gaaai jaau sīsidūmjā ichiita thumaa ajapha ṫurkhaju aai sim; mag thum ṫurkha aubam chan oob Ēwandamau pāach auju amiet.

⁴ Pāar jāg ley ṫurkha nūmuata Ēwandum dau na kulp chukhu aju ēkha nūm khūnan, warag pāach garmuata Cristo kha isegwi i bū ogdūnaa Ēwandamau pāach khōsi wai sīerrjā pāach garmuata i barpu a nūm.

⁵ Pari pāar mag nūm daumich, maraun chad Ēwandum Akhaar gaaimua maimua chadcha Cristo maach kōit meetarr ṫkha nūm gaaimuata Ēwandum dau najā maach kulp chukhu naaju khaphu nūm.

⁶ ¿Jāgwi mua mag chiru? Mua mag chirumān Ēwandamau oowai Cristo iekta ṫkha nūm khūnan mehēu phūrbichba naawiajā thum agdaujöpai oojeewaita mag chirum. Iruan magum nemta wauju khāai, ãba ich iekpai ṫkha nūm dāi ichjā khōsinaa dich khapeenjā kha khōsita apiejem.

7 Päächdëu nacha ükhatarr iek gaai pääar nem ajaug wëtmarrta ḡjäga jāg maach peerduajem iek chaarta isegwi parhooba nem jaau nümta ükham ig nüma?

8 Warrcha Ŋwandalmau pārag ich iek ükhapi aauwaijā tag pāach jöoin iig ee apimaaugauta Cristo gaaimua pārag ich iek ükhapi autarr aawai, pääar jāg nüm chan ich Ŋwandalmau khabam.

9 ḡPārau ūrba aajē, “Levadura büruu püitarrjā arin ee thum aaiduajem” aajem? Ich jägtä naabahab pääar ee jāg chad khabam iek jaau wënurru m khüunjā. Am khapan khaba naab mamu, amachdëu jāg jaau wënurru mua pāach thu-maam khüunagta maach peerduajem iek isegpiju ēkha naabahab.

10 Amau jāg naab mamu, pāraujā mu dënjo ükha naawai mua khaphu chiru m pārau maach Pör Cristo iek isegbaju. Pari jāg pääar idëu khajap sūuba wënurru m khüunan ichiita Ŋwandalmau am gaai mas deebs khaba mas deeju.

11 Jāg muuch meeun judionaanaupaijā mu eugars süukha jaau nümjö chadcha warramjö agtha mua muuch paarmua mehëujā phüurbichpi jaau chitakhiin, amach ipierr warag Cristo iekjā ükhanaa mehëujā phüurbichpi jaauwai, amau mu khaibag wauju ēkhaju khääi warag ajaphata mu ig iyuu aajeekham. Mag akhiin Cristo pakuls gaai thōtotarr iek jaauwaijā am gaai mas khaba aajeekham.

12 Maestronaan anum khünta khaugab jāg parhoob nem jauna mehëujā phüurbichpi jaau nüm gaaimua idëu pääar khajap sūuba nüm khüunan, mag bæchkhunpai phüurbichpi jaauju

khääi amach phärrta wir aig amachdëupai warre
japüinaa tag pääar molestaaba akhiin üucha
akham.

¹³ Ermanonaan, Êwandamau päärag ich iek ükhapi
aauwaijä tag magum pääach jöoin i ɯärkhapieg
khaba, ich ipierraam amkhüirta pääar ichig thärkha
aujim. Magtarr aawai irua khösim nemen chad
pääachdëu waum aig wauju aai nám. Mamu mag
pääachdëu waum aig nem wauju aai nám awi oob
sii parhoobam khöchag pääach khüirjug ee bëewai
agpierr amiet. Magju khääi pääach khapeenjä ag-
daujö kha khösinaa am düi ajapha ajuuta ëkhabat.

¹⁴ ¿Khan jägwi mua mag chiru? Moiseeu ley phä
puatarr thum sii “Puch khapeenjä daupii abá ich
jäg wir aig puchdëupai puch chig apimapha aa-
jemjö” a sim gaaimuata thumaa jaau öbér siewaita
mag chirum.

¹⁵ Pari päärau mag Êwandamau Moiseeg jaautarrjö
khaba warag päärau pääach wir aigpajjä chikham
oomapnaa sii khoojem nemjötaaadëp akhiin, pöm
wënurraba pääachdëupaita pääach khaibag wauju,
Cristo gaaimua uu wënurraju arrta sii parhoobam
khüunjö naawai.

*Parhoob aju khääi Êwandam Akhaar ipierrta aju
aai nám*

¹⁶ Keena, magua mua pääar wawí chirum,
mu iek ūrbat: Pääach ö khöchagpierr nem
khaibgamta waum khöchkhakha aju khääi,
Êwandam Akhaarta pääach gaai phësnaa ichdëu
pääachig nem jajaaukhamta agpierr abat.

¹⁷ Nem khaibgam wauju khüirjug maach gaai
simuñ Êwandam Akhaar maach ee sim dui wërbua

gaai n̄umjöta aajem, ābmua nem waum khōsim jūrr ābkhaíu waumapha aadēp aawai. Makhuun numí mag ihāba khaba aajem khuun aawai makhuun numiim khuunauta maach chi ürūm khuunagjā amachdēu khōsimjöta waupiju ēkhaajem.

18 Mam Ŋwandam Akharagta ud̄raa pāachig ichdēu nem waupim khōsimta jaaupinaa i ipierraanum chan ya tag mag leijā igba n̄am, ich Ŋwandam Akharauta ichdēu khap nem waumkhīr jajaau aju aawai.

19 Pāadē m̄ s̄eu awi oobat. Merag chukhu s̄ejem ar s̄ii amach khōchagpierr nem waaujem khuun; magum khuunau mugta aajem: Amach õor khabam d̄üijā khapes aajem; mag khapes aawaijā athuuchata aajem, pōd amach khōchagjā awat auba ya ich magta waau khaug th̄naawai.

20 Nem parhoobam nem juau wautarrta Ŋwandam awi agumugpa jēunaa bēnēujā ðor uurthuunaa khuegjem. Chikham khīrjā oomapnaa chikham d̄ai khīr b̄uunaa amach khapeendam ajapha n̄am oowai magjā khōchhaba s̄ierrjēem. Büür abarm gaaimua nem khōrgnaa nem inagjōm wawaag aawaijā amachta garpapa aajem, chikhamnag inpimaaugau. Amach idüii aajem khueunpai khōsinaa jūrr agjō deeum khuun igar n̄am khuun d̄üijā amachta ürpai aju khīrju s̄ierrjēem.

21 Jāgum khueunaun chikham nemdamjā amach dēn apim khōssita aajem. Magnaa nag pōm waupäinää s̄ii khēch th̄nuisipnaa thach bipōmjā khō s̄ierrjēem. Maimua mag tag amau nem waumaajem jaaumakhiin, nem khīr khapaana th̄nuum. Na m̄uchdēu pārag jaau chirarrjō ūwaai

puaaba deeu mag chirum: Cha mua jaaau dichdimam nem waaujem khun chan Ëwandum durr wétbam.

22 Mag khääi Ëwandum Akharagta ichdëu khösi simjö udraa päächig nem jaaupi nümñn chad warag pääar ee agdaujö pääach khapeen kha khösinaa, onee, khöinaata wénurraju. Mag nüm düi ïchab chikhamnau khäijä dich meeukhapiju ëkhaawaijä sii ãwatpüpüi aa khaphünaa, ich ödeg bigaaum khundamjä üuta wénurrapim khösi, õor düi ö ajaphanaa, dich khapeenag nem magju abarmjä chadcha dich iekhatarrjö nem wau wénurraju.

23 Magnaa ïchab dichta warm khun khääi ürpai ajujä khüirjuba, daumaanaa sii pääachdëu nem waum khösimugta udur pääach ürpapibaju. Mag ajaphata nem wau nüm khun chan leíujä agum paar khaibag waupi jaaubam, mag Ëwandum Akharau jajaaukham ipierr nüm aig ley gaajä dich khapeen düi api simjöta naawai.

24 Cristo dënkhä nüm khünan warr i thoo naawaiwe amach ö khöchagpierr nem wauju khüirjugpata warre i düi pakuls gaai meerppütarrjöta nüm, tag magum nem khaigbam wau nümua pekau wauba aag.

25 Keena, mag Ëwandum Akharauta Cristo gaaimua üu maach Ëwandum dënkhapi wai siewai ichdëu khösimta idëu warag maachig jajaau apitarrau.

26 Oob iwiir ãbmuajä ichta warm khun khääi ürpai sim a khüirjumiet. Chikham nemjä dich dën apim khösi khaba, ni magum gaaimuajä oob dich

khapeen dëita khñir bñu dñrdar amiet.

Agdaujö dich khapeen juag ooju aai nñm

6

¹ Ermanonaan, päächdëu oowai äb khäijä Cristo gaaimua maach khodkha khérñm pekau ee buudimam oobaawai, ar chi Êwandam Akharau päächig nem jajaaukhampierr aajem khñnnau i khaigpérbat. Mag deeu i khaibag eemua öbeer auju ëkha nñm aigjä ithñu wawimamuata i wawipetat, deeu ajaug ee sñsimkhñir. Mamñ mag pekau ee burr nñm khñnn wawiewaijä khñir khaphñ abat, eeu päächpata däi agjö adukham.

² Pääch ee äb khäijä problema paarpaaawai, warag pekau ee burrm ugu, oob irig oobamijö amiet. Pärau chadcha athaba magta am khaigpérju ëkha durrumñn, Cristou dich khapeen kha khõsi apitarr aawai chadcha magta nñm.

³ Äb khäijä sñi atcharagaupai ichta warm khñnn khäijä ürñucha sim a sim wounan, ichdëupaita ich khñgur sim, ich mag iekha sim gaaimuapai serbiiba simta mag iekha sim merag chukhu sñewai.

⁴ Magju khäai chikhamnau nem khaigba wau nñmta eerpanaa jaauju khäai, puchpaita khñirjubá, chadcha Êwandamau khõsimjöta wau sñ a khap aag. Mag irua khõsimjöta nem wau simñn chad onee aju awiajä magñm gaaimuata onee aju aai sim.

⁵ Mua mag dichdëu nem wau nñmta üu sñ wa üu khaba sñ a khap aju aai nñm a chirñmñn, Êwandam khñirphee dñññutkhabaimam edjä chikhamnau nem wautarrta irua maachig jëeuba dichdëu nem wautarrta jëeumaju aawaita mag chirñm.

6 Mæg maach peerdæajem iekta bën dö næmjö khaug næm khæunaun amachdëu nem wai næm eemjā mag amachig jaau næm khæunag deeb khaba dedee aju aai næm.

7 Päächta Ëwandam dau na chi ajapcharam khæun awi oob wir aig pääachdëupai pääach khügurmiet. Maig maach agdaujöm khæun appain pärau ðor khügurwiajā Ëwandam chan pöd äbmuajā khügur aubam. Pärau khaphæ næm, maadëu nem jïirwain deeum nemjïir öbérba, dichdëu nemjïirtarr khïirta öbeerjem.

8 Ich agjöta sïebahab mæig eegar aawaijā: Maadëuta dichdëu khöchagpierr parhooba nem waaujerr khai, mag dichdëu nem khaibgam waaujerraupaita Ëwandamag maach aupibaju. Pari magba Ëwandam Akharau khösimjöta agpierr nem waaujerr khai, ich ag Ëwandam Akharaupaita ïchab ich mag maach ich düicha ügthar wënärrapiju.

9 Maguata maach chan mæg næm aig khusëukha phöbaadëm awi nem ajapha wauju aai næmjä wauba ich mag sïuju aai khaba næm. ¿Jägwi? Chokhögba magta nem ajapham apha wau wënärrumän, Ëwandamau oowai ichdëu magju ayaa am ed mag nem waum khösi waaujerr jürr maach däi agjö üu aju aawaima.

10 Keena, maguata muan pâragan, üuta dich khapeen juag ooju aai næm aiguin thumaam khæun düita ajapha aju aai næm a chirum. Pari mag næm aigjä Cristo gaaimua maach khodkha thänäm khæun düita maadëu ürcha ajapha aju aai næm.

*Pabloou ābmiecha ðor wawimamua salud
deepüitarr*

¹¹ Keena, pāadē oobat: Ya öpüyaagpaawai māch juadamaucha pārag māg ēsap nem dau dapag phā deepüi chirum.

¹² Ar jāg ajués pārag amach dēnjo dich khakhua dauchachpi jaau nām khūunaun, sīi amach meeun dūi iekkhōr aumaaugauta jāg nām, mag amach jōoin iita p̄api jaauba naawai Cristo pakuls gaai meerphē thōotarr gaaimua amachdēu mā dāi nāmjō amach ēudee ēkham ugua.

¹³ Pari mag nām chan mag dich khakhua dauchachpi jaau nām khūunaujā amachdēu ley jaau nām gayam thumjā ṫurkha auba nāmta mag nām. Mag nāmta amach garmuan chad pārag ichiita amau jaau nāmjō aju aai nām anām, mag amach ipierr abaawai amachdēu jaauwiata pāraujā jāg pāach mor dauchach wai nām a iekhaag.

¹⁴ Pari mua chan mag am dēnjo māch thōba, maach Pōr Jesucristo chi pakuls gaai dau aphuu arrta thō iekhaajem. ¿Khanthee mua māchdēupai māch thōbaadēju? Mag māch kōit pakuls gaai Cristo thōtarr aawaita īs chan warr māchdēu nem waaujerrjā tag khīirjuba, magum nem waumaau-gau warag chi meemjöta chirum; ajapcharan magum nem chan mā athee chukhumjöta thānum, ya jūrr Cristo dāita chiraawai.

¹⁵ Mā naan par amach khakhua dauchachpi jaau thānaaju. Mag naab pari maachin dauchach chukhu thānum khūn dūi agdaujöpai nām Ēwandam dau na. Magarrau māch paarmuajā dūi balee sim a chirumān, Cristo iek ükha nām

gaaaimua deeu thaabatarrjö i dënkhā nūmūn chad chadcha balee sim a chirum.

¹⁶ Pāar thum mag Cristo dënkhanaa ichdēu jaaumam ipierraā wēnurrum khūn kōitta muan jēeu chirum, khōinaa ich jäg pāach eeg oopaar amkhīir. Maimua īchab thum tagam khūunjā chadcha Īwandam chaalinkha thūnūm kōitjā mua jēeu chiraajem.

¹⁷ Keena, mū ajim mua pārag jaaum ig chirarr. Muigmua atag chan ni ābmuajā tag mūchig mag dich khakhua dauchachpi jaau nūm iek ig-pimapha chirum. Magum dauchachta igju khāai, Cristo iek jaau chitum gaaimua õrau mū purnaa wū wai nūmua pedphēmarpta mūch mor gaai chadcha dauchachjö wai chitum. Jāgum oo nūm gaaimuata õrau khaphū aju aai nūm, mū chadcha i chogkha chitum.

¹⁸ Ermanonaan, magdampai ajim mua pārag jaaum ig chirarr. Muan pāar kōit jēeu khitaajem, maach Pör Jesucristoouta ich jäg pāach üu wai nūrramkhīir. Ayoo keena,

Pablo

Éwandam Iek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files

dated 29 Jan 2022

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9